

Политика одбране Савезне Републике Југославије

УДК: 355.02 (497.1)

Мр Миле Стојковић, пуковник

Основни циљ изградње и функционисања нове политике одбране СР Југославије јесу осигурање и заштита државних и националних вредности и интереса од свих облика ризика и претњи. Ради остварења тог циља наша земља је спремна да сарађује са међународном заједницом и да односе са другим државама изграђује на основама равноправности, узајамности и немешања у унутрашње ствари, уз уважавање принципа Повеље УН и докумената ОЕБС-а, ЕУ и других међународних организација и институција. Програм „Партнерство за мир“ СР Југославија сматра новом реалношћу у међународним односима и том питању посвећује посебну пажњу. Осим тога, с обзиром на садашње војно-политичке односе у Европи, неопходна је изградња оптималних цивилно-војних односа и цивилне контроле војске, што је и један од основних предуслова за улазак СРЈ у међународне безбедносне и друге интегративне процесе. У вези с тим, СРЈ развија механизме којима треба да се обезбеди трајно спречавање политичке злоупотребе војске, али и војне злоупотребе политике.

Полазећи од политичких опредељења СР Југославије и, у оквиру њих, стратегијског циља Савезне владе да земља у догледно време постане пуноправни члан Европске уније, да би се остварио тај циљ треба претходно обавити многа структурна и друга прилагођавања читавог државног и привредног система. То се првенствено односи на усклађивање постојећих решења у области привреде, јавних финансија, правног поретка итд., као и на област одбране, која се мора реорганизовати и ускладити с одговарајућим стандардима.

Дефиниција политике одбране

Политика одбране СР Југославије интегрални је део општедржавне политике и обухвата делатност конципирања и утврђивања основних праваца и стратегијских циљева одбране, обезбеђења одговарајућих средстава за реализацију тих циљева и спровођења синхронизованих мера и акција усмерених ка постизању жељеног нивоа одбрамбене способности земље. Она се у теорији сматра и посебним сегментом (условно, дисциплином, прим. аутора) војне науке који се бави изучавањем одбрамбене улоге државе и њених оружаних снага у одбрани суверености, територије и независности земље и заштите основних слобода и права грађана. Такође, политика одбране даје од-

говор на сва релевантна питања у вези с усмеравањем и вођењем одбране и безбедности земље.

Конципирање, утврђивање и вођење политике одбране СР Југославије није унапред одређено уставним или законским надлежности-ма официра у Савезном министарству за одбрану (СМО) или Генералштабу Војске Југославије (ГШ ВЈ). Под њом се, првенствено, подразумева садржај одбрамбених делатности највиших државних органа, као што су Савезна скупштина, Савезна влада, председник Републике (који командује Војском) и Врховни савет одбране.

Уставна и законска овлашћења СМО у тој делатности су на експертском нивоу, тј. односе се на конципирање, припремање и предлагање појединачних решења, као и на спровођења зацртане политике одбране земље и, у оквиру тога, одговарајућих доктринарних и стратегијских одлука. Дакле, та овлашћења се не протежу на сферу доношења вредносних судова, односно на област политичког одлучивања, већ на припремање предлога за то одлучивање и предузимање одговарајућих мера за спровођење стратегијских одлука.¹

Савезна Република Југославија развија свој нови концепт политике одбране на основу општег става да су мир и стабилност сваке земље, вредности без којих није могућ демократски развој. Тај став је у складу с актуелним спољнополитичким наступом наших највиших државних органа, чији су приоритетни циљеви потпуна интеграција у савремене токове међународне заједнице, очување стабилности и мира у региону, изградња уравнотежених и стабилних односа са великим силама и наставак традиционално добрих односа са земљама „трећег света“. Због тога је неопходна изградња квалитативно друга-

¹ У СМО ради систематског праћења, предлагања и спровођења политике одбране земље, формирана је посебна организациона јединица, под називом Управа за политику одбране, која обавља специфичне студијско-аналитичке послове и задатке из те области. Ти послови се свode на:

- студиозно и перманентно праћење војно-политичких кретања у свету, с тежиштем на изучавању војно-политичких и стратегијских промена у Европи – у ближем и даљем окружењу;
- праћење и проучавање војних доктрина других земаља и њиховог утицаја на одбрану СРЈ;
- праћење и изучавање војног, економског, техничко-технолошког и другог развоја у свету због утицаја на политику одбране СРЈ;
- праћење и проучавање програмских оријентација разних политичких, културних, верских и других, државних, међудржавних и међународних организација и удружења (формалних и неформалних) које би могле да утичу на политику одбране СРЈ;
- израду почетних иницијатива (скица, пројеката) и сугестија у вези с иновирањем постојећих и израдом нових доктринарних докумената и аката у области одбране СРЈ, као и координацију у вези с њиховом израдом;
- израду и реализацију концепта дугорочне професионалне сарадње СМО са научно-истраживачким, аналитичким и другим организацијама и институцијама у грађанству и ВЈ;
- сарадњу и повезивање СМО са сличним институцијама и органима у иностранству.

чијих односа с међународном заједницом и системом колективне безбедности него у протеклом времену. Остварење тих циљева је најзначајнији државни интерес СР Југославије, јер од тога зависи њен даљи безбедносни и цивилизацијски развој. С обзиром на такву политичку оријентацију, сектор одбране и безбедности наше земље се конципира и организује тако да, у процесу изграђивања мира и стабилности на овим просторима, може у потпуности да афирмише начело аутономности свог система одбране и безбедности, али и његове кооперативности са међународном заједницом, као и компатибилности с постојећим системом колективне безбедности у Европи.

Политика одбране, као интегрални део државне политике, усмерена је на дефинисање одбрамбених циљева и стратегије развоја система одбране према реалним претњама, економских могућностима и стварним потребама одбране земље. С обзиром на природу, обим и структуру одбрамбених потреба, основни циљ изградње и функционисања нове политике одбране СР Југославије јесу осигурање и заштита државних и националних вредности и интереса од свих облика ризика и претњи, што претпоставља и подршку активностима међународне заједнице на обезбеђењу међународног мира. У остваривању такве политике, приоритет имају следећи развојни програми: 1) дефинисање доктринарних докумената у области одбране и њихово усклађивање с европским стандардима; 2) усклађивање организационе структуре и функција система одбране с реалним потребама одбране земље; 3) трансформација и реорганизација Војске Југославије; 4) развој и интензивирање међународне војно-политичке и војнотехничке сарадње с државама у региону и изван њега, с тежиштем на активностима које ће допринети да реорганизација ВЈ буде успешнија; 5) усклађивање буџетирања и стратегијског планирања с међународним стандардима; 6) побољшање техничке опремљености свих структура у систему одбране; 7) усавршавање нормативно-правне регулативе у области одбране; 8) израда законских прописа којима се обезбеђује демократска цивилна контрола Војске Југославије и спровођење те контроле у систему одбране; 9) усавршавање логистичке подршке система одбране; 10) модернизација система одбране у области информационих система и инфраструктуре; 11) побољшање материјалних и финансијских услова за функционисање система одбране; 12) усавршавање система мобилизације, војне, материјалне и радне обавезе, и 13) обезбеђење високог квалитета борбене обуке команди и јединица ВЈ ради изградње и одржавања потребног нивоа њихове борбене готовости.

На основу наведених стратегијских циљева, приоритета и правца развоја политике одбране, одбрамбени систем СР Југославије, који има специфичну аутономност, развија се и по угледу на системе који

постоје у земљама с развијеном демократијом. Отуда су стратегијско одређење у политици одбране СР Југославије мир у региону и стабилни односи са суседним земљама. Савезна Република Југославија је спремна да допринесе остварењу тог циља и да сарадњу с другим државама изграђује на основама равноправности, узајамности и немешања у унутрашње односе, уз уважавање принципа из Повеље ОУН и докумената ОЕБС-а, ЕУ и других међународних организација и институција. С обзиром на таква одређења и уважавање принципа немешања државних граница насилним путем, СР Југославија нема територијалних претензија ни према једној држави и не признаје ничије аспирације према својој територији (или деловима територије). Она уважава суверенитет, територијални интегритет и политичку и економску независност других држава и признаје им право да своју одбрану остварују према сопственим интересима и потребама, без угрожавања других. Такође, СР Југославија изграђује и развија пријатељске односе са другим државама, посебно суседима, уважавајући специфичности њиховог унутрашњег уређења и међународног положаја, и заштиту својих одбрамбених и безбедносних интереса. Она не одобрава стационирање страних оружаних снага на сопственој територији, изузев у оквиру мировних мисија, а на основу међународних уговора или споразума.

Савезна Република Југославија је спремна на отворен дијалог и искрену сарадњу у решавању свих спорних безбедносних питања са суседима. Ради трајног стабилизовања прилика на Балкану, односно у југоисточној Европи, она подржава иницијативе о регионалним безбедносним и другим асоцијацијама. Такође, подржава све позитивне процесе у савременом свету, посебно борбу за мир, смањење опасности од светског рата, успоравање трке у наоружавању и све видове смањења војног потенцијала, посебно нуклеарног. У тим међународним процесима наша земља је спремна да учествује, уз поштовање принципа отворености, равноправности и кооперативности. Према међународним организацијама, посебно ОУН, ОЕБС-у и ЕУ, СР Југославија се односи с уважавањем и изражава спремност да сарађује са њима, посебно у мирољубивом решавању свих конфликта и равноправном и праведном решавању других међународних проблема, при чему даје предност економским и политичким облицима међународних интеграција.

Савезна Република Југославија има разумевања и за све облике колективне безбедности (посебно за ангажовање у мировним операцијама) који нису усмерени против појединих држава или других колективних интеграција. При томе, не сматра целисходним проширење војних интеграција уколико би због тога запретила опасност од негативних реакција других држава или покушаје стварања нових војних блокова.

Дефинисање доктринарних докумената у области одбране и њихово усклађивање с европским стандардима може се сматрати једним од приоритетних задатака политике одбране СР Југославије. У вези с тим, предузете су одговарајуће мере и на нивоу Савезног министарства за одбрану. Наиме, у оквиру својих редовних активности, СМО покренуло је почетком 2000. године иницијативу за израду документа *Доктрина одбране СР Југославије* и предложило Савезној влади да тај задатак уврсти у свој годишњи план рада. Тадашња влада је усвојила предлог и донела одлуку о изради тог документа. Правни основ за његово доношење били су чл. 77, тачка 7; чл. 99, тачка 1, и чл. 13. *Устава СРЈ*, као и чл. 42. и 43. *Закона о одбрани*. На основу чл. 43, став 1. тачка 6, *Закона о одбрани* СМО, заједно са релевантним организацијским јединицама СМО и ГШ ВЈ и представницима појединих министарстава Савезне владе, одговорно је приступило раду на изради документа.

Све активности у вези с израдом доктрине одбране СР Југославије одвијале су се планираним темпом до 5. октобра 2000. године, када је дошло до политичких промена у земљи. Тада је преиспитан концепт рада на документу због реалне потребе да се о појединим веома значајним питањима политике и стратегије одбране земље добију нови компетентни ставови највишег државног руководства. За те потребе урађен је нови предлог полазних основа за дефинисање доктрине одбране примерене новонасталим околностима. На основу тог предлога, СМО и ГШ ВЈ покренули су иницијативу за одржавањем састанка најодговорнијих носилаца државних функција у СР Југославији на којем би се заузели нови званични ставови о најзначајнијим питањима везаним за даљи рад на документу.² На састанку је одлучено да се у СМО настави рад на изради документа „Доктрина одбране СР Југославије“ с ослонцем на постојећи концепт. То је резултирало израдом одговарајућег текста нацрта документа. Међутим, у периоду израде завршних материјала предузете су интензивне активности за убрзано укључивање СР Југославије у савремене светске и европске интеграције, што је довело до промене односа према планираном документу. Наиме, требало га је у основи променити: од промене назива, намене и садржаја документа до начина његове реализације, јер су неки делови и ставови у Нацрту већ били застарели. У вези с тим, појавила су се мишљења да документ треба да носи назив „Стратегија националне безбедности“ и да има знатно другачију оперативну структуру и

² Реч је о ставовима који се односе на нове националне и државне интересе и циљеве, стратегијски концепт одбране, безбедносну интеграцију, материјалне и финансијске претпоставке функционисања система одбране и прецизирање надлежности појединих државних органа у области одбране.

садржај будући да, између осталог, то очекује и међународна заједница. Материјал који је до сада урађен биће добра полазна основа за даљи рад на изради коначне верзије документа.

Потреба за израдом доктринарног документа под називом „Стратегија националне безбедности“ заснива се на следећим чињеницама:

– *Прво*, на стручном скупу „Цивилна контрола оружаних снага“, одржаном 9. октобра 2001. у Дому војске у Топчидеру, председник СР Југославије, др Војислав Коштуница, саопштио је став да после решавања државно-правног статуса Србије и Црне Горе, тј. редеофинисања односа у федерацији и уставних промена на савезном нивоу, треба дефинисати и усвојити одговарајућу стратегију националне безбедности.³

– *Друго*, реална је процена да ће у догледној будућности безбедност СР Југославије бити угрожавана првенствено политички мотивисаним насиљем, тероризмом и организованим криминалом, јер су ти нови извори опасности добили у нашем региону огромне размере током претходне деценије због рата и међународне изолације, па је такав документ неопходан систему одбране земље.

– *Треће*, статус и основна начела о организацији и надлежности ма појединих државних органа у сектору одбране и безбедности СР Југославије дефинишу се Уставом и одговарајућим законима, па је неопходно претходно конципирање одговарајућег доктринарног документа као оквира и предуслова за реорганизацију тог сектора.

– *Четврто*, постоји реална потреба за израдом новог и савременијег стратегијског документа, који би садржао и формално усвојене политичке ставове највишег државног руководства о заштити безбедносних интереса у свим сферама друштвеног живота. Ти ставови би чинили основу за суштинске реформе система одбране у целини, што је и један од услова за придруживање СР Југославије европском систему колективне безбедности.

С обзиром на наведене чињенице, треба наставити рад на изради новог, савременијег доктринарног документа, под називом „Стратегија националне безбедности“, у којем ће се проблем интегралне безбедности државе (Србије и Црне Горе) реално сагледати у односу на окружење, уз уважавање стварних потреба и могућности земље.

Програм „Партнерство за мир“

У новом спољнополитичком наступу према међународној заједници СР Југославија се посебно залаже за јачање улоге ОУН и ОЕБС-а, као и за стварање сигурних механизма универзалне безбедности на регионалном и глобалном нивоу, уз равноправно уважавање

³ Др Војислав Коштуница, *Цивилна контрола оружаних снага* (зборник радова), Институт ратне вештине – ГШ ВЈ, Београд, 2001, стр. 14.

интереса свих држава и народа. Програм „Партнерство за мир“ СРЈ уважава и сматра новом реалношћу у међународним односима. Сматра да се приступање том програму заснива на праву сваке земље на сопствени избор пута у систему колективне безбедности према својим интересима и националним циљевима. У оквиру тога, у нашој земљи посебна пажња се посвећује односу према међународним безбедносним интеграцијама, а посебно према Програму „Партнерство за мир“. Сходно новој политичкој стратегији државе, још крајем 2000. године уследила је званична иницијатива Савезне владе да се у организацији СМО проуче и размотре сви релевантни услови о могућностима приступања СР Југославије Програму „Партнерство за мир“. Експертска група, која је била формирана за тај задатак, након анализе свих могућих импликација прикључења наше земље том програму, припремила је одговарајући материјал и доставила га Савезној влади.

„Партнерство за мир“, које постаје значајно обележје безбедносне архитектуре Европе, веома је важно и за нашу земљу. Неке од погодности за СР Југославију уколико приступи том програму могле би да буду: 1) неутралисање или, барем, ублажавање многих негативних безбедносних ефеката који су се до сада испољавали у нашем ближем и даљем окружењу; 2) смањење опасности од спољњег и унутрашњег угрожавања безбедности земље и осавремењавање и ревитализација наших одбрамбених капацитета; 3) бржи повратак СРЈ на међународну сцену и потпунија интеграција са светом; 4) значајније укључивање у процесе одлучивања у области колективне безбедности у Европи; 5) побољшање односа са суседним земљама и развијање дијалога и сарадње у решавању свих отворених питања и савремених безбедносних ризика; 6) спречавање неких деструктивних процеса у нас, посебно сецесије, и 7) лакши приступ достигнућима науке, технике и технологије западног типа. С аспекта одбране, наведене погодности би индиректно могле да утичу и на нашу одбрамбено-безбедносну способност. Оне би се, према неким проценама, позитивно одразиле на следеће:

– смањио би се број безбедносних ризика на Балкану јер постају партнери све земље чланице НАТО-а и „Партнерства за мир“ са ових простора;

– неоружани и оружани облици угрожавања безбедности наше земље постали би мање вероватни због нормализације односа са суседима и промене односа међународне заједнице према нама;

– дошло би до прилагођавања система командовања у ВЈ (и одбрамбеном систему као целини) савременим потребама и стандардима, што би обезбедило ефикасније функционисање тог система;

– према нашим економским могућностима и захтевима у вези с Програмом, Војска Југославије би се опремала савременим средствима наоружања и војне опреме и могла би успешно да прати даљи техничко-технолошки развој;

– модернизацијом наших садашњих средстава ратне технике према стандардима НАТО-а више би се упослили расположиви технички ресурси државе – научноистраживачки, образовни и производни капацитети;

– војноиндустријски комплекс би добио прилику да се брзо и рационално определи шта треба обнављати, модернизовати и трансформисати;

– систем обуке и школовања у Војсци Југославије не би се значајније променио, с тим што би тежиште било на учењу страних језика, командно-штабним и другим припремама и преобуци на средствима НВО западног типа.

Тренутно у нашој земљи преовладава позитиван став о потреби приступања Програму „Партнерство за мир“ јер то подразумева:

– одговарајуће промене у политичкој, економској, правној, војној и другим сферама друштвеног живота које нам у процесу транзиције само могу користити;

– смањење опасности од угрожавања безбедности СР Југославије и осавремењавање и јачање наше одбране, мада су неопходна већа финансијска средства за потребе Војске и система одбране у целини;

– бројне промене у систему командовања, организацији, опремању, обуци, доктрини и финансирању Војске Југославије, што је неопходно ради повећања ефикасности система одбране земље;

– већу наклоност међународне заједнице према нашој земљи и, под одређеним условима, ефикасније решавање неких унутрашњих проблема који имају стратегијски значај (КиМ и југ Србије);

– значајан допринос и подршку нашој спољној политици, учвршћивање веома потребног поверења између нас и међународне заједнице и јачање сарадње, успостављање мира и стварање бољег безбедносног окружења у региону, па и шире.

На основу досадашњих ставова Врховног савета одбране и највиших представника Савезне владе познатих јавности, може се закључити да је прикључење СР Југославије Програму „Партнерство за мир“ рационално опредељење и да се његова реализација очекује у догледној будућности. Међутим, иако се чланство у том програму схвата као припрема земље чланице за пријем у НАТО, та варијанта није приоритетна међу садашњим стратегијским циљевима наше земље, те наше чланство у „Партнерству за мир“ не треба тако тумачити.

Однос према цивилној контроли војске

У садашње време под цивилно-војним односима подразумева се веома сложен комплекс односа који се у друштву успостављају између војске и осталих друштвених структура. Будући да је војска један од елемената друштвене структуре, са специфичним местом и улогом, оправдана је потреба за анализирањем њеног односа према дру-

гим друштвеним сегментима. Тај комплекс цивилно-војних односа има посебно значење у области државне и војне политике, доктрине одбране и војне стратегије.

Успостављањем демократски изабране власти у СР Југославији створени су знатно повољнији услови за усклађивање и преуређење актуелних цивилно-војних односа у нас и успостављање цивилне контроле над Војском Југославије. То значи успостављање демократске контроле над Војском, јер нема потпуне цивилне контроле без демократске контроле. Због потребе да се трајно спречи политичка злоупотреба војске, али и војна злоупотреба политике, то питање је доспело на дневни ред државних органа и различитих стручних и других форума. У вези с тим, јасно је да се савремени цивилно-војни односи морају посматрати у најширем друштвеном контексту, полазећи од основне премисе да војска служи своје цивилно друштво. Она мора да буде организована и вођена тако да може успешно да брани и штити највише државне и националне вредности и интересе, али и да буде адекватно контролисана.

Савезно министарство за одбрану, као ресорни орган Савезне владе и један од најзначајнијих демократских цивилних контролора нашег система одбране, том питању је посветило посебну пажњу и плански се припрема за свој део те надлежности. Практични поступци СМО у тој области усклађени су и с активностима Савезног министарства за иностране послове, што је резултирало пријемом СР Југославије у Женевски центар за демократску контролу оружаних снага: 30. априла 2001. и званично је постала тридесета чланица тог центра.

У савременим развијеним земљама садашњи ниво успостављених цивилно-војних односа одражава достигнути степен друштвених односа и један је од основних предуслова за улазак сваке државе у међународне безбедносне и друге интегративне процесе. То се посебно тиче односа који су доминантни у области одбране и безбедности. Централно питање тих односа јесте начин дистрибуције друштвене моћи, односно успостављање баланса између оних који располажу средствима силе и оних који треба да одржавају контролу над њеним коришћењем.

Цивилно-војне односе у новим друштвеним околностима треба разматрати на основу два основна начела. Прво начело јесте супремација цивилне у односу на војну власт и ефикасна потчињеност војске цивилном врховном командовању. Наравно, иако је давно прокламовано, то начело се у пракси тешко афирмише, чак и у земљама са великом демократском традицијом. Друго начело јесте признавање професионалне компетентности и аутономије војној професији у области струке. Да би се наведена начела цивилне контроле војске могла остварити у пракси, поред институционалних и нормативних решења, потребне су још неке претпоставке. Пре свега, неопходна је изградња одговарајућег нивоа транспарентности у сфери одбране да

би јавност могла према њој критички и активно да се односи. Наиме, цивилна контрола војске не значи да цивили могу да доносе рационалније одлуке у тој области него професионални војници. Реч је само о томе да одлуке које доносе војни професионалци треба да буду под контролом демократски изабраних и на основу демократске процедуре постављених цивилних органа власти. Они су представници демократски изражене воље народа, док се припадници војске именују и постављају према другим критеријумима и њихов избор не подлеже потврди изборног тела.

Цивилна извршна и законодавна власт доносе одлуке о свим битним питањима друштва у целини, па и о питањима која се односе на војску и одбрану (војни буџет, доктрина одбране, величина и састав оружаних снага, и слично). Наравно, војни професионалци имају значајан утицај и посебну улогу у припреми свих тих одлука и докумената, нарочито у њиховом стручном образлагању и заступању предложених решења. На другој страни, међународна сарадња у области одбране и безбедности има посебан значај у процесу налажења добрих решења у сфери цивилно-војних односа. Ту је пожељно поштовање стандарда Европске уније и ОЕБС-а, чиме се повећава транспарентност у области одбране и безбедности, развија сарадња и партнерство међу државама, подстиче демократска парламентарна контрола оружаних снага и обезбеђују законске регулативе примерене стандардима развијених демократских друштава.

Савезна Република Југославија у успостављању квалитативно нових цивилно-војних односа и цивилне контроле над оружаним снагама мора да пође, пре свега, од својих историјских искустава, политичке културе и сопствених знања и могућности. Међутим, у том процесу морају да се поштују и неки општи међународни принципи и стандарди, што се може свести на неколико основних претпоставки:

– *прво*, прецизно дефинисан уставноправни поредак земље, с јасно назначеним правима и обавезама свих релевантних државних органа у цивилној контроли војске;

– *друго*, подела професионалне одговорности на цивилну и војну одговорност, при чему је улога војске у процесу доношења одлука искључиво професионална;

– *треће*, сарадња представника војске с надлежним државним органима и квалификованим цивилима у процесу дефинисања политике одбране и предлагања буџета;

– *четврто*, унутрашња и међународна транспарентност свих активности у вези с буџетом, стратегијским планирањем и накнадном контролом одобрених средстава;

– *пето*, обезбеђење кључне улоге највиших државних органа у доношењу стратегијских одлука значајних за националну безбедност земље.

У пракси се показало да су у друштвима која пролазе кроз процес транзиције и демократизације цивилно-војни односи изузетно крхки. Стога је посебно значајно развијање свих елемената цивилног друштва, пре свега улоге јавности, како би постојао релевантан партнер у дијалогу о наведеним и свим другим значајним питањима из области одбране и безбедности земље. При томе, мора се уважити и чињеница да наша држава, као и све остале, може да оствари квалитетне демократске цивилно-војне односе и да обезбеди цивилну контролу војске онолико колико успе да развије демократске механизме за сопствено функционисање.

Закључак

Полазећи од политичких опредељења СР Југославије и, у оквиру тога, од стратегијског циља Савезне владе да наша земља у догледно време постане пуноправни члан Европске уније, неопходно је да се схвати да се ради остварења тог циља морају претходно обавити многа структурна и друга прилагођавања целокупног државног система. То се првенствено односи на усклађивање постојећих решења у области привреде, јавних финансија, правног поретка итд. Такође, неопходно је да се област одбране реорганизује и усклади с одговарајућим стандардима. У вези с тим треба:

1) јасно дефинисати однос наше земље према систему колективне безбедности и, у оквиру тога, утврдити дефинитивни став према Програму „Партнерство за мир“;

2) убрзати процес реорганизације Војске Југославије и ускладити њену намену, организацију и припрему са стварним безбедносним ризицима, претњама и међународним стандардима;

3) убрзати процес реорганизације Савезног министарства за одбрану и Генералштаба Војске Југославије, при чему посебну пажњу треба посветити пројекцији оптималног система руковођења и командовања одбраном као целином и разграничењу надлежности између та два органа;

4) успоставити демократску цивилну контролу сектора одбране и безбедности и што хитније припремити валидне предлоге за измену и допуну постојећих нормативних аката којима се регулише та материја;

5) активно се укључити у све процесе међународне борбе против тероризма према Резолуцији 1373 ОУН и, на принципу транспарентности предузетих мера и активности, уградити проблематику борбе наше земље против тероризма на КиМ и југу Србије;

6) убрзати активности на изради стратегијских докумената у области одбране (израдити доктрину одбране, односно стратегију националне безбедности, „белу књигу одбране“ и војну доктрину).